

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3743/2019
15.07.2021. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Горан Брдар, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство одбране коју заступа Војно правобранилаштво, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 85/19 од 12.04.2019. године, у седници већа одржаној дана 15.07.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужене, **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 85/19 од 12.04.2019. године, **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П1 1754/18 од 25.10.2018. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац АА из ... да на име трошкова поступка по ревизији исплати туженој Републици Србији – Министарство одбране износ од 33.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1754/18 од 25.10.2018. године одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да му на име разлике између зараде коју би остварио да је остао у редовном радном односу и примања која су му исплаћена на основу инвалидске пензије у периоду од 01.06.2002. године па закључно са 31.07.2014. године исплати специфициране појединачне износе по месецима са каматом од доспелости до коначне исплате, ближе описане у изреци првостепене пресуде. Истом пресудом је обавезан тужилац да накнади туженој трошкове поступка од 22.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 85/19 од 12.04.2019. године преиначена је наведена првостепена пресуда и тужбени захтев усвојен у целости. Обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 447.622,00 динара и трошкове поступка по жалби у износу од 91.022,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену благовремено је изјавила ревизију тужена због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 403. став 2. тачка 2. и 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ...) који се у овој парници примењује на основу члана 506. став 2. истог закона и налази да је ревизија дозвољена и основана.

У спроведеном поступку нема битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју суд у поступку по ревизији води рачуна по службеној дужности. На друге повреде парничног поступка се ревизијом конкретно не указује.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је као професионални припадник ЈНА, односно ВЈ, на простору захваћеном ратним дејствима учествовао у саставу јединице у периоду од 26.06.1991. године до 03.12.1991. године и у периоду од 04.04.1992. године до 14.12.1995. године. Тужиоцу је као старијем воднику прве класе на служби у ВП престала служба у ВЈ услед трајне неспособности за обављање војне службе и признато му је право на инвалидску пензију почев од 17.12.1997. године. Према спроведеном вештачењу тужилац је оболео од посттрауматског стресног поремећаја хроничног тока са депресивним психотичким епизодама што је последица тужиочевих искустава везаних за ратиште, а оштећење организма код тужиоца се испољило у облику психичке болести што је у директно узрочној вези са ратним искуством. Правноснажном пресудом Другог општинског суда у Београду П 2673/01 од 27.06.2003. године, тужена је обавезана да на име накнаде материјалне штете у виду разлике између примања тужиоца да је остао у редовном радном односу и примања по основу инвалидске пензије (за период закључно са мајом 2002. године) исплати износ од 137.688,97 динара са каматом и да накнади тужиоцу нематеријалну штету због умањене животне активности. Пресуда је постала правноснажна 26.09.2003. године.

Првостепном пресудом је одбијен тужбени захтев као неоснован, усвајањем приговора застарелости потраживања, применом члана 376. и 392. Закона о облигационим односима.

Побијаном пресудом преиначена је пресуда основног суда и усвојен тужбени захтев одбијањем приговора застарелости потраживања. По оцени другостепеног суда штета у овом случају застарева у року од 15 година применом члана 377. став 1. Закона о облигационим односима.

По оцени Врховног касационог суда другостепена одлука је заснована на погрешној примени материјалног права. Тужилац у овој парници тражи накнаду материјалне штете предвиђену чланом 195. став 2. Закона о облигационим односима, изгубљену зараду због трајне неспособности за рад у виду разлике између инвалидске пензије, исплаћене у периоду 01.06.2002-31.07.2014. године и зараде коју би у том периоду остварио да због штетног догађаја није остао неспособан за рад. Тужилац ја за

ову штету сазнао када је оглашен неспособним за војну службу и када му је признато право на инвалидску пензију почев од 17.12.1997. године.

Код оцене приговора застарелости потраживања побијаном пресудом је на основу члана 377. став 1. Закона о облигационим односима примењен рок од 15 година важећи за припаднике бивше ЈНА којима је штета проузрокована кривичним делом оружане побуне из члана 124. КЗ Југославије у оружаним сукобима са паравојним формацијама бивших република СФРЈ до дана њиховог међународног признања од стране Генералне скупштине УН 22.05.1992. године. Међутим, у овом случају тужилац је учествовао у борбеним дејствима и у наредном периоду до 14.12.1995. године при чему му је инвалидска пензија призната почев од 17.12.1997. године. Обољење тужиоца је у узрочно-последичној вези са ратним искуствима али се обољење код тужиоца појавило годинама касније и након даљег учешћа тужиоца у ратним сукобима (после више од три године) услед чега се посттравматски стресни поремећај тужиоца не може повезати директно за период до 22.05.1992. године већ се код оцене приговора застарелости примењују правила из члана 376. став 1. Закона о облигационим односима. Застарелост захтева за накнаду штете се цени према наведеној одредби без обзира на то да ли се накнада захтева за већ насталу штету или за штету коју је по редовном току ствари извесно да ће сукцесивно настојати у будућности као и без обзира на то да ли се накнада будуће штете захтева у облику ренте или у једнократном износу. Потраживање у овој парници представља штету за коју се знало да ће сукцесивно настајати у будућности јер се ради о изгубљеној заради, разлици од остварене инвалидске пензије до зараде коју би тужилац остварио да није оболео а коју је тужилац у претходној парници већ остварио за период од пензионисања закључно са мајем 2002. године. За свако следеће утужено потраживање (утужење) тече нови рок застарелости од дана када је претходни спор окончан (члан 392. став 3. Закона о облигационим односима). Према члану 373. став 1. и 2. Закона о облигационим односима само право из кога проистичу повремена потраживања застарела за пет година, рачунајући од доспелости најстаријег неиспуњеног потраживања после кога дужник није вршио давања. Када застари право из ког проистичу повремена потраживања, поверилац губи право не само да захтева будућа повремена давања него и повремена давања која су доспела пре ове застарелости. Тужба у овој парници је поднета 30.01.2012. године услед чега је протеком више од пет година од доспелости најстаријег неиспуњеног потраживања застарело право из кога проистичу повремена потраживања тужиоца. Стога је основан приговор застарелости потраживања и тужбени захтев неоснован.

Одлука о трошковима парничног поступка за састав ревизије донета на основу члана 153. и 165. Закона о парничном поступку и важеће АТ.

Са изнетих разлога одлучено је као у изреци пресуде на основу члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић